

Regeringens proposition

2006/07:17

Avveckling av rekryteringsbidrag till
vuxenstuderande

Prop.
2006/07:17

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 2 november 2006

Fredrik Reinfeldt

Jan Björklund
(Utbildnings- och kulturdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I denna proposition lämnar regeringen förslag som syftar till att villkoren för finansiering av studier skall bli mer likvärdiga och enhetliga för vuxna studerande på olika utbildningsnivåer. Regeringen föreslår därför att rekryteringsbidraget till vuxenstuderande avvecklas från och med den 1 januari 2007. Vissa övergångsbestämmelser föreslås för de studerande som under innevarande år har beviljats rekryteringsbidrag.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Lagtext.....	4
2.1	Förslag till lag om upphävande av lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring	5
2.3	Förslag till lag om ändring i semesterlagen (1977:480)	6
2.4	Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).....	8
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag	9
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1030) om underhållsstöd	10
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring	11
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension	13
2.9	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).....	14
2.10	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.....	15
2.11	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:655) om ändring i studiestödslagen (1999:1395)	16
2.12	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:656) om ändring i lagen (2006:170) om ändring i studiestödslagen (1999:1395).....	18
3	Ärendet och dess beredning	19
4	Politikens inriktning	19
5	Avveckling av rekryteringsbidrag till vuxenstuderande	20
6	Författningsreglering och ikraftträdande m.m.	21
7	Förslagets konsekvenser.....	23
7.1	Administrativa konsekvenser.....	23
7.2	Ekonomiska konsekvenser.....	23
Bilaga	Förteckning över remissinstanser som avgett yttrande över promemorian Avveckling av rekryteringsbidrag till vuxenstuderande	25
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 2 november 2006 ...	26

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om upphävande av lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande,
2. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
3. lag om ändring i semesterlagen (1977:480),
4. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
5. lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
6. lag om ändring i lagen (1996:1030) om underhållsstöd,
7. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
8. lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
9. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
10. lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.,
11. lag om ändring i lagen (2006:655) om ändring i studiestödslagen (1999:1395), samt
12. lag om ändring i lagen (2006:656) om ändring i lagen (2006:170) om ändring i studiestödslagen (1999:1395).

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om upphävande av lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande

Härigenom föreskrivs att lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande skall upphöra att gälla vid utgången av år 2006.

Den upphävda lagen gäller fortfarande i fråga om rekryteringsbidrag som före den 1 januari 2007 har lämnats av Centrala studiestödsnämnden till en studerande för en viss studietid. Rekryteringsbidrag får dock inte lämnas för studier efter den 31 december 2007.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Prop. 2006/07:17

Härigenom föreskrivs att 22 kap. 15 § lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 kap.

15 §²

Rehabiliteringspenningen skall minskas med det belopp den försäkrade för samma tid får som

1. sjukpenning eller föräldrapenningförmån enligt denna lag,
2. sjukpenning eller livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning enligt någon annan författning, dock inte livränta till efterlevande samt i övrigt endast till den del ersättningen avser samma inkomstbortfall som rehabiliteringspenningen är avsedd att täcka,
3. studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395), rekryteringsbidrag enligt lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande eller ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF), dock inte till den del studiestödet är återbetalningspliktigt.

Vad som föreskrivs i första stycket gäller även beträffande motsvarande förmån som utges till den försäkrade på grundval av utländsk lagstiftning.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om rekryteringsbidrag som har lämnats enligt den upphävda lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande.

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

² Senaste lydelse 2002:628.

2.3 Förslag till lag om ändring i semesterlagen (1977:480)

Prop. 2006/07:17

Härigenom föreskrivs att 17 § semesterlagen (1977:480) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §¹

Frånvaro från arbetet är semesterlönegrundande, när fråga är om

1. ledighet på grund av sjukdom, i den mån frånvaron under intjänandeåret icke överstiger 180 dagar eller om frånvaron beror på arbetsskada,

2. ledighet enligt föräldraledighetslagen (1995:584) dels under tid för vilken havandeskapspenning utges enligt 3 kap. 9 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, dels under tid för vilken föräldrapenning utges i anledning av barns födelse eller adoption enligt 4 kap. 3 och 5 §§ samma lag, i den mån frånvaron för varje barn, eller vid flerbarnsbörd sammanlagt, inte överstiger 120 dagar eller för ensamstående förälder, 180 dagar, dels under tid för vilken tillfällig föräldrapenning utges enligt 4 kap. 10, 10 a, 11 och 11 a §§ samma lag,

3. ledighet på grund av risk för överförande av smitta, om arbetstagaren är berättigad till ersättning enligt lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare, i den mån frånvaron under intjänandeåret icke överstiger 180 dagar,

4. ledighet för utbildning, som *ej* enligt annan lag *medför* rätt till semesterlön, om arbetstagaren *erhåller rekryteringsbidrag enligt lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande eller* ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF) eller om utbildningen till väsentlig del avser fackliga eller med facklig verksamhet sammanhängande frågor, i den mån frånvaron under intjänandeåret *icke* överstiger 180 dagar,

4. ledighet för utbildning, som *inte ger* rätt till semesterlön enligt *någon* annan lag, om arbetstagaren *får* ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF) eller om utbildningen till väsentlig del avser fackliga eller med facklig verksamhet sammanhängande frågor, i den mån frånvaron under intjänandeåret *inte* överstiger 180 dagar,

5. ledighet på grund av grundutbildning om högst 60 dagar eller repetitionsutbildning enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspålit, om frånvaron under intjänandeåret inte överstiger 60 dagar,

6. ledighet enligt lagen (1986:163) om rätt till ledighet för svenskundervisning för invandrare, eller

7. ledighet enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård, i den mån frånvaron under intjänandeåret inte överstiger 45 dagar.

¹ Senaste lydelse 2002:625.

Har arbetstagare av anledning som anges i första stycket 1 varit frånvarande från arbetet utan längre avbrott i frånvaron än fjorton dagar i en följd under två hela intjänandeår, grundar därefter infallande dag av frånvaroperioden inte rätt till semesterlön.

I frånvaroperiod som avses i första stycket inräknas även dagar under perioden då arbetstagaren icke skulle ha utfört arbete.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om rekryteringsbidrag som har lämnats enligt den upphävda lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande.

2.4 Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Prop. 2006/07:17

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 5 § sekretesslagen (1980:100)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

5 §²

Sekretess gäller hos Riksbanken i ärenden enligt lagstiftningen om valutareglering och betalningar till och från utlandet för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men.

Sekretess gäller i ärende om studiestöd och *rekryteringsbidrag till vuxenstuderande samt* i ärende hos Centrala studiestödsnämnden om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Såvitt gäller annat än studiestöd under sjukdom *eller rekryteringsbidrag under sjukdom* gäller sekretessen dock inte beslut i ärendet.

Sekretess gäller i ärende om studiestöd och i ärende hos Centrala studiestödsnämnden om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Såvitt gäller annat än studiestöd under sjukdom gäller sekretessen dock inte beslut i ärendet.

Sekretess gäller, i annat fall än som avses i andra stycket och 8 kap. 6–8 §§, i ärende om utlåning av allmänna medel för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller dock inte ansökan eller beslut i ärendet.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i ärende om rekryteringsbidrag enligt den upphävda lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande.

¹ Lagen omtryckt 1992:1474.

² Senaste lydelse 2002:1104.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag

Prop. 2006/07:17

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1993:737) om bostadsbidrag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Bidragsgrundande inkomst beräknas med utgångspunkt i

1. överskott i inkomstslaget tjänst enligt 10 kap. 16 § inkomstskattelagen (1999:1229),

2. överskott i inkomstslaget näringsverksamhet beräknat enligt 4 a §, och

3. överskott i inkomstslaget kapital beräknat enligt 4 b §.

Till de sammanlagda överskotten skall läggas belopp enligt tredje stycket samt 5 och 7 §§. Det på så sätt framräknade beloppet är den bidragsgrundande inkomsten.

Överskottet enligt första stycket skall ökas med

1. inkomst som på grund av 3 kap. 9–13 §§ inkomstskattelagen eller skatteavtal inte skall tas upp som intäkt i inkomstslaget näringsverksamhet, tjänst eller kapital,

2. studiemedel i form av studiebidrag *samt* studiemedel i form av rekryteringsbidrag *till* avser tilläggsbidrag, *utom* den del *vuxenstuderande*, utom den del som avser tilläggsbidrag,

3. skattefria stipendier över 3 000 kronor per månad, och

4. skattepliktiga inkomster enligt 5 § lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om rekryteringsbidrag som har lämnats enligt den upphävda lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande.

¹ Senaste lydelse 2005:615.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1030) om underhållsstöd

Prop. 2006/07:17

Härigenom föreskrivs att 26 § lagen (1996:1030) om underhållsstöd skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 §¹

Till beloppen enligt 25 § skall läggas

1. studiemedel i form av studiebidrag
rekryteringsbidrag *samt* 1. studiemedel i form av studiebidrag, utom den del som
vuxenstuderande, *till* *avser tilläggsbidrag, och*
utom den del som avser tilläggsbidrag,

2. en procent av den del av den bidragsskyldiges skattepliktiga förmögenhet som överstiger 1 500 000 kronor.

Det sålunda framräknade beloppet skall minskas med 100 000 kronor och utgör därefter den inkomst som skall ligga till grund för beräkningen av återbetalningsskyldigheten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om rekryteringsbidrag som har lämnats enligt den upphävda lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande.

¹ Senaste lydelse 2005:616.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Häriigenom föreskrivs att 17 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §¹

När ramtid skall bestämmas enligt 12 § räknas inte heller tid då den sökande

1. fått föräldrapenningförmån enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,

2. varit hindrad att arbeta på grund av tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt,

3. varit hindrad att arbeta på grund av deltagande i arbetsmarknadsutbildning eller annan utbildning inom ramen för ett arbetsmarknadspolitiskt program, arbetspraktik, ungdomsgarantin, datortekverksamhet, arbetslivsinriktad rehabilitering eller projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning enligt förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program,

4. varit hindrad att arbeta på grund av utbildning för vilken rekryteringsbidrag lämnas enligt lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande, eller

5. varit hindrad att arbeta på grund av deltagande i verksamhet där ersättning enligt 3 a § har lämnats,

6. utfört förvärvsarbete som arbetsgivaren finansierat med särskilt anställningsstöd enligt förordningen (1997:1275) om anställningsstöd, eller

7. utfört förvärvsarbete som bedrivits med stöd av bestämmelserna om stöd till start av näringsverksamhet enligt förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program.

Tid som enligt 13 a § har jämställts med förvärvsarbete skall dock räknas in i ramtiden.

4. varit hindrad att arbeta på grund av deltagande i verksamhet där ersättning enligt 3 a § har lämnats,

5. utfört förvärvsarbete som arbetsgivaren finansierat med särskilt anställningsstöd enligt förordningen (1997:1275) om anställningsstöd, eller

6. utfört förvärvsarbete som bedrivits med stöd av bestämmelserna om stöd till start av näringsverksamhet enligt förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

¹ Senaste lydelse 2003:330.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om rekryteringsbidrag Prop. 2006/07:17 som har lämnats enligt den upphävda lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Prop. 2006/07:17

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 1 och 24 §§ lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

1 §¹

Andra pensionsgrundande belopp än pensionsgrundande inkomst är belopp som beräknats på visst sätt för en försäkrad som har uppburit inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning, för en försäkrad som har fullgjort pliktjämsgöring, för en försäkrad förälder till små barn samt för en försäkrad som har studerat med studiemedel *eller med rekryteringsbidrag*.

Andra pensionsgrundande belopp än pensionsgrundande inkomst är belopp som beräknats på visst sätt för en försäkrad som har uppburit inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning, för en försäkrad som har fullgjort pliktjämsgöring, för en försäkrad förälder till små barn samt för en försäkrad som har studerat med studiemedel.

24 §²

En försäkrad som under någon del av ett år har uppburit studiemedel i form av studiebidrag enligt 3 kap. studiestödslagen (1999:1395) *eller rekryteringsbidrag enligt lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande* skall tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för det året. Pensionsgrundande belopp tillgodoräknas dock inte för den del som avser tilläggsbidrag.

En försäkrad som under någon del av ett år har uppburit studiemedel i form av studiebidrag enligt 3 kap. studiestödslagen (1999:1395) skall tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp för det året. Pensionsgrundande belopp tillgodoräknas dock inte för den del som avser tilläggsbidrag.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om rekryteringsbidrag som har lämnats enligt den upphävda lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande.

¹ Senaste lydelse 2002:630.

² Senaste lydelse 2005:617.

2.9 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen
(1999:1229)

Prop. 2006/07:17

Häriigenom föreskrivs att 11 kap. 34 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

34 §¹

Följande ersättningar i samband med studier skall tas upp:

1. utbildningsbidrag för doktorander, och
2. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF).

Studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) och rekryteringsbidrag enligt lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande skall inte tas upp. Detta gäller också bidrag till studerande vid korttidsstudier som får fördelas av

Studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) skall inte tas upp. Detta gäller också bidrag till studerande vid korttidsstudier som får fördelas av

1. Landsorganisationen i Sverige eller Tjänstemännens Centralorganisation med stöd av lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde,

2. Socialstyrelsens institut för särskilt utbildningsstöd, eller
3. Sametinget.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om rekryteringsbidrag som har lämnats enligt den upphävda lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande.

¹ Senaste lydelse 2006:660.

2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

Prop. 2006/07:17

Härigenom föreskrivs att 15 § lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §¹

Tillägg till den bidragsgrundande inkomsten skall göras för

1. inkomst som på grund av 3 kap. 9–14 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) eller skatteavtal inte skall tas upp som intäkt i inkomstslaget näringsverksamhet, tjänst eller kapital,

2. studiemedel i form av studiebidrag *samt* studiemedel i form av studiebidrag, utom den del som *rekryteringsbidrag* *till* avser tilläggsbidrag, *vuxenstuderande*, utom den del som avser tilläggsbidrag,

3. skattefria stipendier till den del de överstiger 3 000 kronor per månad, och

4. ersättning från avtalsgruppsjukförsäkringar för sjukfall som inträffat före år 1991.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om rekryteringsbidrag som har lämnats enligt den upphävda lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande.

¹ Senaste lydelse 2005:618.

2.11 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:655) om
ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Prop. 2006/07:17

Härigenom föreskrivs i fråga om studiestödslagen (1999:1395)

dels att 3 kap. 25 § lagen i stället för dess lydelse enligt lagen (2006:655) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse,

dels att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2006:655) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.
25 §¹

Studiemedel får inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken det lämnas

1. studiehjälp enligt 2 kap.,

2. aktivitetsstöd för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program,

3. utbildningsbidrag för doktorander,

4. rekryteringsbidrag enligt
lagen (2002:624) om
rekryteringsbidrag till
vuxenstuderande,

5. sjukersättning,
aktivitetsersättning eller
rehabiliteringsersättning enligt
lagen (1962:381) om allmän
försäkring, eller

4. sjukersättning,
aktivitetsersättning eller
rehabiliteringsersättning enligt
lagen (1962:381) om allmän
försäkring, eller

6. bidrag till studerande vid
korttidsstudier som får fördelas av

5. bidrag till studerande vid
korttidsstudier som får fördelas av

a) Landsorganisationen i Sverige eller Tjänstemännens
Centralorganisation med stöd av lagen (1976:1046) om överlämnande av
förvaltningsuppgifter inom
verksamhetsområde,

Utbildningsdepartementets

b) Socialstyrelsens institut för särskilt utbildningsstöd, eller

c) Sametinget.

Studiemedel får inte lämnas för den tid då den studerande tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller fullgör utbildning till reserv- eller yrkesofficer.

Studiemedel får inte lämnas för forskarutbildning om den studerande är eller har varit anställd som doktorand eller har eller har haft utbildningsbidrag för doktorander.

Studiemedel får inte lämnas för den tid då den studerande beviljats studiestöd eller motsvarande studiefinansiering från ett annat land. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken utländsk studiefinansiering som skall omfattas av detta stycke.

Regeringen får meddela föreskrifter om avvikelser från bestämmelserna i första stycket.

¹ Senaste lydelse 2006:654.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007. Prop. 2006/07:17

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om rekryteringsbidrag som har lämnats enligt den upphävda lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande.

2.12 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:656) om
ändring i lagen (2006:170) om ändring i
studiestödslagen (1999:1395)

Prop. 2006/07:17

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 25 § studiestödslagen (1999:1395) i stället för dess lydelse enligt lagen (2006:656) om ändring i lagen (2006:170) om ändring i studiestödslagen (1999:1395) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.
25 §¹

Studiemedel får inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken det lämnas

1. studiehjälp enligt 2 kap.,
2. aktivitetsstöd för att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program,
3. utbildningsbidrag för doktorander,
4. rekryteringsbidrag enligt lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande,
5. sjukersättning, aktivitetsersättning eller rehabiliteringsersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, eller
4. sjukersättning, aktivitetsersättning eller rehabiliteringsersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, eller
6. bidrag till studerande vid korttidsstudier som får fördelas av a) Landsorganisationen i Sverige eller Tjänstemännens Centralorganisation med stöd av lagen (1976:1046) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom verksamhetsområde, eller b) Socialstyrelsens institut för särskilt utbildningsstöd, eller c) Sametinget.
5. bidrag till studerande vid korttidsstudier som får fördelas av Utbildningsdepartementets

Studiemedel får inte lämnas för den tid då den studerande tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspåbudsplikt eller fullgör utbildning till reserv- eller yrkesofficer.

Studiemedel får inte lämnas för högskoleutbildning på forskarnivå om den studerande är eller har varit anställd som doktorand eller har eller har haft utbildningsbidrag för doktorander.

Studiemedel får inte lämnas för den tid då den studerande beviljats studiestöd eller motsvarande studiefinansiering från ett annat land. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken utländsk studiefinansiering som skall omfattas av detta stycke.

Regeringen får meddela föreskrifter om avvikelser från bestämmelserna i första stycket.

¹ Senaste lydelse 2006:655.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 aviserat sin avsikt att avveckla rekryteringsbidraget till vuxenstuderande vid utgången av 2006 och att återkomma till riksdagen med nödvändiga lagförslag (prop. 2006/07:1, utg.omr. 15, Studiestöd).

Inom Regeringskansliet, Utbildnings- och kulturdepartementet, har det utarbetats en promemoria om avveckling av rekryteringsbidraget till vuxenstuderande. I promemorian lämnas förslag till ändrade regler i den lagstiftning som berörs av avvecklingen. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i bilagan. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Utbildnings- och kulturdepartementet (dnr U2006/7200/SV).

Förslaget innebär att lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande upphävs och att följdändringar görs i ett antal andra lagar som ändrades i samband med att rekryteringsbidraget infördes. Regeringen bedömer att lagförslagen inte faller under Lagrådets granskningsområde. Vidare bedömer regeringen att den föreslagna ändringen i sekretesslagen (1980:100) dels är en följdändring av enklare beskaffenhet, dels inte innebär någon utvidgning av det sekretessbelagda området. Lagrådets hörande bedöms därför inte nödvändigt. Den föreslagna ändringen i inkomstskattelagen (1999:1229) bedöms inte heller innefatta någon sådan förändring som kräver Lagrådets hörande.

4 Politikens inriktning

Regeringens utbildningspolitik är en politik för mer kunskap och högre kvalitet i hela utbildningssystemet. Vuxenutbildningen har en viktig roll att spela för enskilda och för samhället, och det är angeläget att vuxna uppmuntras att utveckla sin kompetens. Regeringens utgångspunkt är att resurser inom vuxenutbildningen skall riktas till dem som har ett stort behov av en sådan utbildning. I dag finns det en rättighet för vuxna att få en utbildning som motsvarar grundskolan. I budgetpropositionen för 2007 har regeringen aviserat att den avser utreda hur en liknande rättighet skulle kunna införas på gymnasial nivå.

Ett system för finansiering av studier för vuxna med behov av grundläggande och gymnasial utbildning måste vara enkelt och hållbart och uppfattas som rättvist. Regeringen strävar efter ett samordnat och sammanhållet studiestödssystem. Vuxenstuderande skall omfattas av det reguljära studiemedelssystemet, ett system som redan i dag medger mer förmånliga villkor för vuxna studerande på grundskole- eller gymnasienivå.

Rekryteringsbidraget får till effekt att olika personer på en och samma utbildning kan få olika former av studiestöd beroende på hemkommunens bedömning av om en person tillhör målgruppen för att komma i fråga för rekryteringsbidrag.

Riksrevisionen har särskilt granskat rekryteringsbidraget under 2005. Riksrevisionen menar i sin granskningsrapport (dnr 31-2005-0210) att det finns ett antal brister och otydligheter i regelverk, handläggning,

styrning och kontroll av rekryteringsbidraget. Det är därför enligt Riksrevisionen oklart huruvida rekryteringsbidraget verkligen uppnått sitt grundläggande syfte, nämligen att rekrytera personer inom målgruppen till studier.

Sammantaget är regeringens bedömning att rekryteringsbidraget bör avvecklas. De studerande som redan har beviljats rekryteringsbidrag skall givetvis få behålla det bidrag som lämnats dem för studier fram till och med den 31 december 2007. Därefter har den studerande möjlighet att fortsätta sina studier med studiemedel.

Regeringen bedömer att de studerandes studiesociala situation länge har varit eftersatt och har i budgetpropositionen för 2007 aviserat att den avser att tillsätta en studiesocial utredning.

5 Avveckling av rekryteringsbidrag till vuxenstuderande

Regeringens förslag: Rekryteringsbidraget till vuxenstuderande skall avskaffas från och med den 1 januari 2007.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Myndigheten för handikappolitisk samordning* stödjer förslaget om att vuxna studerande med behov av grundläggande och gymnasial utbildning skall omfattas av ett samordnat och sammanhållet studiestödssystem. Flera av remissinstanserna är dock kritiska till att rekryteringsbidraget avvecklas. Bland annat *Riksförbundet för formell vuxenutbildning* och *Gävle kommun* anser att rekryteringsbidraget har haft en stor betydelse för att personer med kort tidigare utbildning har kunnat rekryteras till studier. *Sveriges Kommuner och Landsting* anser att det finns behov av ett selektivt stimulansmedel vid kommunernas rekrytering av personer med kort utbildning och att rekryteringsbidraget därför behövs. *Centrala studiestödsnämnden (CSN)* påpekar att vissa studerande som har haft rekryteringsbidrag inte kommer att kunna övergå till att studera med studiemedel. Detta gäller studerande som exempelvis redan har utnyttjat maximalt antal veckor med studiemedel eller har obetalda återkrav rörande studiemedel. Ett antal remissinstanser har också haft synpunkter på den korta tid som instanserna har haft till sitt förfogande för att lämna synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Den 1 januari 2003 infördes rekryteringsbidraget till vuxenstuderande som ett komplement till studiemedellssystemet. Den dåvarande regeringen motiverade stödet med att ett nytt bidrag behövdes för att rekrytera vuxna personer med kort tidigare utbildning som har behov av kompletterande utbildning på grundläggande och gymnasial nivå.

Målgruppen för rekryteringsbidraget är personer som är 25 år eller äldre med kort tidigare utbildning som är eller riskerar att bli arbetslösa eller som har ett funktionshinder. Det innebär att stödet endast kommer en begränsad grupp av befolkningen till del. Dagens system är enligt

regeringens mening inte rättvist, eftersom personer på en och samma utbildning kan få olika former av studiestöd. Regeringen anser att ett system för finansiering av studier för vuxna med behov av grundläggande och gymnasial utbildning måste vara enkelt och uppfattas som rättvist. Det måste dessutom vara konstruerat på ett sätt som är likvärdigt med systemet för finansiering av studier på högre nivå. Regeringen strävar efter att studerande på en och samma utbildning inte skall ha olika former av studiefinansiering. Alla vuxenstuderande bör således omfattas av det reguljära studiemedelssystemet.

CSN har som ovan framgått påpekat att vissa studerande som har fått rekryteringsbidrag inte kommer att ha rätt till studiemedel. Det gäller studerande som redan har utnyttjat maximalt antal veckor med rätt till studiemedel, har misskött återbetalningen av tidigare studielån eller har obetalda återkrav. Mot detta kan sägas att en studerande som redan har utnyttjat samtliga veckor med rätt till studiemedel i normalfallet inte kan anses ha en kort tidigare utbildning och därmed inte tillhör den målgrupp som rekryteringsbidraget är avsett för. Vidare har personer som inte skött sin återbetalning av studielån eller som har obetalda återkrav möjlighet att reglera dessa skulder och därefter på nytt kunna få studiemedel.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 föreslagit att medelstillsdelningen för rekryteringsbidraget skall minskas kraftigt 2007. Det är därför nödvändigt att avvecklingen av rekryteringsbidraget kan inledas vid utgången av 2006. Nödvändiga lagändringar måste därför ske redan vid årsskiftet 2006/07.

Enligt vad som tidigare har redovisats har Riksrevisionen särskilt granskat rekryteringsbidraget under 2005. Riksrevisionen konstaterade i sin granskningsrapport (dnr 31-2005-0210) att de brister och otydligheter som påträffats i hanteringen av rekryteringsbidraget är av den omfattning och karaktär att det finns en tydlig risk för att det sker felaktiga utbetalningar av rekryteringsbidrag. Ett av de grundläggande syftena med stödet är att rekrytera personer till studier. Enligt Riksrevisionen saknas det kunskap om i vilken utsträckning detta syfte uppnåtts.

Mot bakgrund av ovanstående anser regeringen att rekryteringsbidraget till vuxenstuderande skall avvecklas.

6 Författningsreglering och ikraftträdande m.m.

Regeringens förslag: Rekryteringsbidraget till vuxenstuderande skall avskaffas från och med den 1 januari 2007. Lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande skall därför upphävas.

Den upphävda lagen skall gälla för bidrag som lämnats före den 1 januari 2007. Rekryteringsbidrag får dock inte lämnas för studier efter den 31 december 2007.

Förslaget föranleder följdändringar i annan lagstiftning. Även dessa lagändringar skall träda i kraft den 1 januari 2007.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser är kritiska till att rekryteringsbidraget avvecklas med så kort varsel. Sveriges kommuner och landsting menar att den snara avvecklingen skapar en ryckighet i kommunernas planering.

Skälen för regeringens förslag: Rekryteringsbidraget skall enligt regeringens mening avvecklas så snart som möjligt. Med hänsyn till att regeringen i budgetpropositionen för 2007 har föreslagit att medelstillsdelningen för rekryteringsbidraget skall minskas kraftigt 2007 föreslås det att nödvändiga lagändringar skall ske vid årsskiftet 2006/07.

De studerande som under innevarande år har beviljats rekryteringsbidrag genom beslut av CSN skall få behålla det bidrag som lämnats dem, dock inte för studier efter den 31 december 2007. Övergångsbestämmelser skall utformas i enlighet med detta. Nya beslut om att lämna rekryteringsbidrag får inte fattas efter den 1 januari 2007.

Med anledning av att rekryteringsbidraget avvecklas under 2007 måste följdändringar göras i ett antal andra författningar.

Samordningsbestämmelser

Bestämmelser om hur rekryteringsbidrag till vuxenstuderande skall samordnas med andra förmåner finns i lagen (1962:381) om allmän försäkring, semesterlagen (1977:480), lagen (1993:737) om bostadsbidrag, lagen (1996:1030) om underhållsstöd, lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl. samt i studiestödslagen (1999:1395). Som en följd av att rekryteringsbidraget avvecklas under 2007 skall följdändringar göras i ovanstående lagar. Dessa följdändringar skall träda i kraft den 1 januari 2007. Eftersom övergångsbestämmelserna kommer att möjliggöra studier med rekryteringsbidrag under 2007, skall det i övergångsbestämmelser anges att de äldre bestämmelserna fortsatt skall gälla för rekryteringsbidrag som lämnats enligt den upphävda lagen.

Av författningstekniska skäl skall följdändringen i studiestödslagen (1999:1395) genomföras genom ändringar i två av riksdagen beslutade ännu inte ikraftträdde ändringslagar.

Sekretesslagen

I 9 kap. 5 § 2 andra stycket sekretesslagen (1980:100) finns det en bestämmelse om sekretess i ärenden om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande. Med anledning av att rekryteringsbidraget avvecklas skall också denna sekretessbestämmelse utmönstras. Lagändringen skall träda i kraft den 1 januari 2007. Sekretess skall fortfarande gälla i ärenden om rekryteringsbidrag enligt den upphävda lagen. Övergångsbestämmelser utformas i enlighet med detta.

Inkomstskattelagen

I 11 kap. 34 § inkomstskattelagen (1999:1229) anges att rekryteringsbidrag inte skall tas upp som inkomst av tjänst. Eftersom

rekryteringsbidraget avvecklas skall bestämmelsen justeras i enlighet härmed. Lagändringen skall träda i kraft den 1 januari 2007. Den äldre bestämmelsen skall fortfarande gälla för rekryteringsbidrag som meddelats med stöd av den upphävda lagen. Övergångsbestämmelser skall utformas i enlighet med detta.

7 Förslagets konsekvenser

7.1 Administrativa konsekvenser

Rekryteringsbidraget beslutas och betalas ut av CSN medan kommunerna prövar den sökandes förutsättningar för stödet. CSN:s beslut kan överklagas till Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS). Kommunernas hantering av stödet sker inom ramen för den uppsökande och vägledande verksamhet som följer av skollagstiftningen. Kommunernas uppsökande och vägledande verksamhet bör finnas kvar, men i fortsättningen får andra verktyg användas i arbetet med att nå vuxna som har rätt till grundläggande vuxenutbildning och vuxna som är i behov av gymnasial utbildning. Studiemedlen, som är det samordnade stödet för alla studerande oavsett utbildningsnivå, blir alltså det viktigaste studiestödet för studerande även på denna utbildningsnivå.

Normalt fordras viss omställnings- och planeringstid för att genomföra nya reformer. Avsikten är att den här föreslagna förändringen skall genomföras på förhållandevis kort tid. Enligt regeringens bedömning bör dock utmönstringen av rekryteringsbidraget inte vålla de administrerande myndigheterna och kommunerna allt för stora olägenheter. Förändringen innebär att vissa moment när det gäller hantering, komplettering och beviljande av ansökningar försvinner. Å andra sidan ökar behovet av information och vägledning om andra stödformer till denna studerandegrupp. Övergångsvis skall också de studerande som redan beviljats rekryteringsbidrag få behålla det bidrag som lämnats dem. Regeringen räknar med att åtgärden för kommunernas del närmast innebär en återgång till arbetsuppgifterna innan rekryteringsbidraget infördes.

7.2 Ekonomiska konsekvenser

Dimensionering

I budgetpropositionen för 2007 har regeringen redovisat att den föreslagna reformen innebär en besparing på drygt 1 500 miljoner kronor 2007 och drygt 1 700 miljoner kronor 2008 när verksamheten helt har upphört. Föreslagna resurser för 2007 avseende anslaget 15 25:4 *Rekryteringsbidrag* (166,7 miljoner kronor) avser att övergångsvis möjliggöra för cirka 4 800 studerande att fullfölja de studier som bidraget redan beviljats för. Regeringen räknar vidare med att cirka 15 procent av de cirka 25 000 studerande som skulle ha haft möjlighet att studera med rekryteringsbidrag, om bidraget funnits kvar, kommer att studera med

reguljära studiemedel. Dimensioneringen av studiemedelsanslagen har anpassats efter förändringen. Prop. 2006/07:17

Administrationskostnader

I enlighet med den gällande finansieringsprincipen har kommunerna kompenserats för sin medverkan vid hanteringen av rekryteringsbidraget genom en ökning av statsbidraget om 20 miljoner kronor årligen. I budgetpropositionen för 2007 har regeringen föreslagit att statsbidraget till kommunerna minskas i motsvarande mån i och med att kommunernas åtaganden beträffande bidraget upphör (prop. 2006/07:1, utg.omr. 25, anslag 48:1 *Kommunalekonomisk utjämning*).

Varken CSN eller ÖKS har kompenserats särskilt för myndigheternas hantering av rekryteringsbidraget. Regeringen utgår från att myndigheterna kan hantera avvecklingen av bidraget och de informationsinsatser och andra serviceåtgärder som förändringen innebär inom ramen för sina ordinarie resurser.

Konsekvenser för den enskilde

Den föreslagna förändringen syftar till att bidra till att studerande på en och samma utbildning skall ha förhållandevis lika finansieringsvillkor. Att rekryteringsbidraget avvecklas innebär alltså att studiemedel blir det viktigaste stödet till alla vuxna studerande oavsett utbildningsnivå. De ekonomiska förutsättningarna under studietiden blir därmed i fortsättningen mer rättvisa och lika. Totalbeloppet i studiemedlen är i dag högre än rekryteringsbidraget, då studiemedlen till skillnad från rekryteringsbidraget höjdes med 300 kronor under 2006. Vuxna studerande på grundskole- eller gymnasienivå har möjlighet till förmånliga villkor, eftersom de kan få ett högre bidrag inom studiemedelssystemet. Den högre bidragsandelen utgör cirka 80 procent av totalbeloppet. Inom studiemedelssystemet finns det också möjlighet för studerande med barn att få ett tilläggsbidrag. Studerande som tidigare har haft en arbetsinkomst kan under vissa förutsättningar och, om de så önskar, få ett tilläggs lån. Vuxna studerande på grundskole- eller gymnasienivå har därför ändå möjlighet att få ett förmånligt stöd under studietiden.

Studerande har beviljats rekryteringsbidrag löpande för läsåret 2006/07. De studerande som redan har beviljats rekryteringsbidrag skall få behålla det bidrag som lämnats dem, dock inte för studier efter den 31 december 2007. Därefter har den studerande möjlighet att fortsätta sina studier med studiemedel. Det innebär att personer som redan har rekryterats till studier med hjälp av rekryteringsbidraget har möjlighet att dels fullgöra de studier som bidrag redan lämnats för, dels fortsätta studierna med studiemedel.

Enligt regeringens bedömning bör den föreslagna förändringen inte medföra orimliga konsekvenser för någon enskild.

Förteckning över remissinstanser som avgett yttrande över promemorian Avveckling av rekryteringsbidrag till vuxenstuderande

Prop. 2006/07:17
Bilaga

Remissyttranden har kommit in från Försäkringskassan, Skatteverket, Statens skolverk, Centrala studiestödsnämnden, Överklagandenämnden för studiestöd, Göteborgs stad, Gävle kommun, Sveriges Kommuner och Landsting, Förbundet Elevkårernas Centralorganisation, Tjänstemännens Centralorganisation och Landsorganisationen i Sverige.

Yttranden har dessutom kommit in från Myndigheten för handikappolitisk samordning och Riksförbundet för formell vuxenutbildning.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 2 november 2006

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, statsråden Ask, Odenberg, Erlandsson, Torstensson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Carlsson, Littorin, Borg, Malmström, Sabuni, Billström, Adelson Liljeroth, Tolgfors

Föredragande: Jan Björklund

Regeringen beslutar proposition 2006/07:17 Avveckling av rekryteringsbidrag till vuxenstuderande